Voorzitter,

Vanavond ligt de begroting 2024 voor. Een begroting waarin de voornemens uit het coalitieakkoord en de kadernota verwerkt zijn. Zoals wij tijdens de behandeling van de kadernota al hebben aangegeven, is de PvdA Lingewaard enthousiast over de ingezette koers. Wij zien duidelijk dat het college met lef en verve de ambities uit het coalitieakkoord wil waarmaken én realiseren. We staan dan ook achter deze begroting. Die laat zien dat we de middelen die we hebben inzetten om te bouwen aan een gemeente te waar het goed wonen en vertoeven is, waar men goed kan opgroeien en gezond en vitaal ouder wordt.

Goed is ook om te zien dat door het college duidelijke keuzes gemaakt worden. Keuzes waar de gemeenschap jarenlang verder mee vooruit kan. En nee, niet alles kan. Het is vaker gezegd en juist daarom is het goed te staan voor keuzes en op ingeslagen wegen voort te gaan. Te vaak was de stap van plannen naar uitvoering te groot. Wij zien op dit punt een trendbreuk en zijn daar trots op. De oproep blijft dan ook: focus op wat is afgesproken en voer uit wat we ons hebben voorgenomen. Dat draagt ook bij aan het vertrouwen van mensen in onze lokale overheid.

Voorzitter, wij zien onze prioriteiten terug in deze begroting. Investeren in de samenleving via het realiseren van goede sportfaciliteiten en mooie ontmoetingsplaatsen dichtbij mensen. Investeren in het ook daadwerkelijk halen van de doelstellingen op het gebied van energie en klimaat. Investeren in verkeersveiligheid door die knelpunten die we al jaren signaleren ook aan te pakken. Kortom, investeren in de leefbaarheid van onze gemeente. Investeren in de toekomst van alle kernen.

Graag wijzen we daarbij ook op het evenwicht tussen de verschillende kernen. Waar we twee weken geleden gekozen hebben voor een multifunctionele accommodatie in de kerk in Huissen, verwachten we dat ook de plannen voor het centrum van Bemmel snel aan de raad worden voorgelegd. Zowel inwoners als ondernemers smachten naar een impuls voor het dorpshart. Kan het college aangeven op welke termijn de raad dit voorstel kan verwachten?

Voorzitter,

Sinds de coronacrises is zichtbaar geworden dat er een groeiende groep mensen is die minder vertrouwen hebben in de (landelijke) overheid. En dat steeds meer inwoners afhaken. Hoeveel inwoners van Lingewaard tot die groep afhakers horen weten we niet. Toch zijn ook die inwoners onderdeel van onze samenleving. En inmiddels is de wereld nog onvoorspelbaarder geworden dan toen we het coalitieakkoord sloten. De klimaatcrisis met de natuurrampen van afgelopen zomer nog vers in het geheugen, de nog voortdurende oorlog in Oekraïne en Rusland en sinds kort daarbij nog komend de afschuwelijke oorlog tussen Israël en de Hamasbeweging waarvan talloze onschuldige burgers de dupe zijn. Ook dit zal zeker invloed hebben op ons als mens en op de gemeenschap in Lingewaard.

Sinds de spanningen tussen Oekraïne en Rusland is zoals bekend de inflatie enorm gestegen. De inflatie die de energierekening en boodschappen voor sommige inwoners onbetaalbaar maken, en die de bestaanszekerheid voor inwoners uit de lage- maar soms ook middeninkomens sterk onder druk zet, baart ons zorgen. We zijn dan ook nog steeds blij met de vorig jaar aangenomen moties m.b.t. de armoederegelingen. Wel zijn we benieuwd of dit heeft geleid tot meer deelname aan de meedoenregeling en of er meer gekozen is om naast sport ook een bieb lidmaatschap te kiezen. De bieb is immers ook zo'n belangrijke ontmoetingsplaats en meer dan een uitleenplek voor boeken. We benadrukken nog eens om de meedoen regeling en andere regelingen ten behoeve van deze groep inwoners vaak en toegankelijk in beeld te brengen. Om zo in te zetten op nog meer inwoners die kopje onder dreigen te gaan op te sporen en de hulp te bieden die zij

nodig hebben.

Vitaliteit en gezondheid liggen in het verlengde van de mogelijkheid hebben om ook gezonde keuzes te kunnen maken. Opgroeiend in armoede maakt dat men direct met 3-0 achterstaat. Ook als het gaat om gezondheid. Er is immers een correlatie tussen opgroeien in armoede en welvaartsziekten.

En dat brengt ons tot het volgende, voorzitter, Als we niets doen loopt het met de zorgvraag in Nederland, dus ook in Lingewaard, uit de hand. Namelijk een te grote zorgvraag met ertegenover veel te weinig thuiszorgmedewerkers, wijkverpleegkundigen, minder beschikbare huisartsen, geen beschikbare intramurale plekken voor mensen met GGZ problematiek of ouderdom gerelateerde beperkingen en minder beschikbare ziekenhuiszorg. Dit alles zal leiden tot een zorginfarct en tot situaties die de volksgezondheid raken in iedere stad, en in iedere kern of wijk. Daarnaast zullen er ook te weinig politieagenten zijn en andere medewerkers in de publieke sector. Nu al is in de nabije omgeving de wachtlijsten tot thuiszorg een groot probleem. Deels zal dat wellicht een beetje worden opgelost als het abonnementstarief weer inkomensafhankelijk wordt en de eigen bijdrage voor kapitaalkrachtiger ouderen stijgt, maar reken daar niet teveel op, want ook de vergrijzing onder particuliere hulpen neemt toe.

Als we kijken naar wonen bijvoorbeeld, er zijn veel meer woningen nodig om ouderen zo lang mogelijk in eigen buurt en kern thuis te kunnen laten wonen. Hoe verschillend ouderen ook zijn, altijd vragen ze naar toegankelijke voorzieningen, en een omgeving die uitnodigt tot deelname aan de samenleving. Op de groei van aantal senioren moeten wij als gemeente daar nog meer op inspelen. De vergrijzing veroorzaakt ook dat er op andere plekken personeelstekorten komen en dat meer mensen naast combinatie werk en gezin mantelzorger zullen zijn. Dat laatste gaat weer invloed hebben op het aantal mensen dat zich kan en wil inzetten als vrijwilliger. Ook hierbij vast stilstaan is dan ook van belang. Ons verenigingsleven draait immers op vrijwilligers en zonder die vrijwilligers kan een samenleving immers niet.

Om hierop te kunnen anticiperen is juist het hebben van een sterke sociale basis en het creëren van gemeenschapszin van enorm belang. Leefbare wijken en kernen zijn daarbij van een groot belang. Hoe creëren we buurten waar men naar elkaar omziet? Waar het gewoon is om elkaar steun te geven als het even tegenzit. Met voldoende plekken om elkaar te treffen en elkaar te leren kennen. Waar verenigingen hun ding kunnen doen of dat nu zingen, dansen of bridgen is. Met straten en pleintjes waar mensen met elkaar in verbinding staan en waar Lingewaarders met plezier wonen. Waar ook de buitenruimte klopt en uitnodigt tot het elkaar ontmoeten, naar buiten gaan en bewegen. De komende jaren zullen we samen met de inwoners eraan moeten werken om prettigere leefomgevingen te faciliteren, initiëren, onderhouden en creëren. Om de transformatie die gaande is in de zorg te kunnen bereiken. Onze motie roept dan ook op om versneld een integraal ouderenbeleid te maken.

Tot slot voorzitter, is het ook belangrijk om ook te zorgen dat de woningbouwprojecten waarover wij als raad al hebben besloten ook gerealiseerd worden. Lukt het ons om de statushouders die een woning zoeken inderdaad te huisvesten en tegelijkertijd oog te hebben voor de starters en woningzoekenden uit onze gemeente? Wij, voorzitter, zijn van mening dat we voortvarend moeten blijven kijken naar mogelijkheden die een gemeente als Lingewaard heeft om haast te maken met het opleveren van woningen. Denk daarbij ook aan het project flexwoningen. Met oog voor betaalbaarheid, sociale huur, goedkope koop, middenhuur, voor starters, eenpersoonshuishoudens als bv jongeren, senioren en statushouders

Voorzitter,

Samenvattend stellen wij als PvdA vast dat het college met deze begroting een aantal belangrijke keuzes heeft gemaakt. Vanuit dat perspectief is het jammer dat de provincie te elfder ure heeft

aangegeven dat de exploitatiereserve niet wordt beschouwd als een structureel dekkingsmiddel. We steunen wethouder Hubers in zijn poging de provincie van het tegendeel te overtuigen, zoals inmiddels ook betoogd door bijvoorbeeld de VNG en de koepel van middelgrote gemeenten, de M50. Daarom stellen we de raad voor op dit punt bij motie een uitspraak te doen. Maar we zijn ook blij dat – mocht dat onverhoopt niet lukken – er voldoende alternatieve oplossingen zijn en deze bij de Kadernota 2025 in beeld zullen komen. Want de investeringen in onze lokale samenleving zijn zo belangrijk, die kunnen en mogen niet wachten.